

Byla C-187/23

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą

Gavimo data:

2023 m. kovo 23 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Amtsgericht Lörrach (Vokietija)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2023 m. kovo 21 d.

Bylos šalys:

E. V. G.-T., P. T., F. T. ir G. T.

<...>

Amtsgericht Lörrach (Leracho apylinkės teismas)

Nutartis

Palikimo byloje

P. M. J. T., gimęs 1931 m. gruodžio 12 d., miręs 2021 m. rugsėjo 15 d.,
pilietybė: Prancūzijos, paskutinė gyvenamoji vieta: S-sraße
– testatorius –

Bylos šalys:

E. V. G.-T. <...>
– pirmoji bylos šalis –

<...>

P. T. <...>
– antroji bylos šalis –

F. T. <...>
– trečioji bylos šalis –

G. T. <...>

– ketvirtoji bylos šalis –

2023 m. kovo 21 d. *Amtsgericht Lörrach* <...> nutarė:

1. Sustabdyti bylos nagrinėjimą, kol Europos Sąjungos Teisingumo Teismas atsakys į toliau pateiktus prejudicinius klausimus.
2. Pateikti Europos Sąjungos Teisingumo Teismui pagal SESV 267 straipsnio pirmos pastraipos b punktą ir antrą pastraipą šiuos prejudicinius klausimus dėl 2012 m. liepos 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 650/2012 dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų paveldėjimo klausimais pripažinimo ir vykdymo bei autentiškų dokumentų paveldėjimo klausimais priėmimo ir vykdymo bei dėl Europos paveldėjimo pažymėjimo sukūrimo (toliau – Paveldėjimo teisės reglamentas) 67 straipsnio 1 dalies antros pastraipos a punkto išaiškinimo:
  - a) Ar Reglamento Nr. 650/2012 67 straipsnio 1 dalies antros pastraipos a punktas turi būti aiškinamas taip, kad jame turimi omenyje ir prieštaravimai, kurie buvo pareikšti pačiame Europos paveldėjimo pažymėjimo išdavimo procese ir kurių teismas negali nagrinėti, taigi – ne tik prieštaravimai, kurie buvo pareikšti kitame procese?
  - b) Jei į a klausimą būtų atsakyta teigiamai, ar Reglamento Nr. 650/2012 67 straipsnio 1 dalies antros pastraipos a punktas turi būti aiškinamas taip, kad Europos paveldėjimo pažymėjimas negali būti išduotas net ir tuomet, kai Europos paveldėjimo pažymėjimo išdavimo procese buvo pareikšta prieštaravimų, bet jie jau išnagrinėti paveldėjimo pažymėjimo išdavimo procese pagal Vokietijos teisę?
  - c) Jei į a klausimą būtų atsakyta teigiamai, ar Reglamento Nr. 650/2012 67 straipsnio 1 dalies antros pastraipos a punktas turi būti aiškinamas taip, kad jame turimi omenyje bet kokie pareikšti prieštaravimai, net jei jie buvo nepagrįsti ir dėl šio fakto neturėjo būti renkami oficialūs įrodymai?
  - d) Jei į a klausimą būtų atsakyta neigiamai, kokia forma teismas turi nurodyti motyvus, kuriais remdamasis jis atmetė prieštaravimus ir išdavė Europos paveldėjimo pažymėjimą?

Motyvai

I. Bylos dalyko ir reikšmingų faktinių aplinkybių apibūdinimas

Testatoriaus paskutinė gyvenamoji vieta buvo R. (Vokietija), jis buvo Prancūzijos pilietis, mirė 2021 m. rugsėjo 15 d. 2021 m. lapkričio 23 d. pirmoji bylos šalis, buvusi testatoriaus sutuoktinė, atstovaujama atstovo, pateikė prašymą išduoti

Europos paveldėjimo pažymėjimą, kuriame ji būtų nurodyta kaip vienintelė įpėdinė. Yra tokio turinio testamentas:

Bendrasis testamentas

Mes, sutuoktiniai E. G.-T., gimusi 1937 m. gruodžio 29 d., ir P. T., gimęs 1931 m. gruodžio 12 d., abu gyvenantys S-Straße, pareiškiamo:

1) Nesame saistomi ankstesnių paskutinės valios pareiškimų dėl turto palikimo ir nesame pareiškę paskutinės valios dėl turto palikimo. Dėl atsargumo atšaukiame visus ankstesnius savo vienašališkus ar bendrus paskutinės valios pareiškimus.

2) Skiriame vienas kitą savo vieninteliu įpėdiniu. Šis įpėdinio paskyrimas yra abipusis ir turi saistomąjį poveikį. Pergyvenusysis šios nuostatos nebus ribojamas. Jis galės pats laisvai tvarkyti savo palikimą, taip pat dar prieš pirmiau mirsiančiojo mirtį, tačiau tik tuo atveju, jei jis bus pergyvenusysis.

3) Mes abu gyvename Vokietijoje ir norime, kad būtų taikoma Vokietijos paveldėjimo teisė; ją mes, pasinaudodami taikytinos teisės pasirinkimo galimybe, kiek tai yra leidžiama, nurodome kaip taikytiną teisę. Ši nuostata taikoma abipusiškai.

R., 2020 m. liepos 23 d.

E. G.-T.

Tokia yra ir mano valia.

P. T.

Šį testamentą ranka surašė ir pasirašė G.-T. Testamentą pasirašė ir testatorius.

Taip pat yra ankstesnis tokio turinio testamentas (vertimas į vokiečių kalbą iš prancūzų kalbos):

Aš, P. M. J. T., gimęs 1931 m. gruodžio 12 d. A., gyvenantis T. L. R.,
ISPANIJOJE,

atšaukiu visus ankstesnius paskutinės valios pareiškimus dėl turto palikimo.

Disponuotiną savo palikimo dalį palieku abiem savo anūkam, P. sūnums,

N. A. J. T., gimusiam 1988 m. spalio 12 d. A., ir

J. N. J. T., gimusiam 1993 m. birželio 25 d. A.

Jie ją pasidalys po lygiai.

Skiriu savo sūnų P., ir tik jį, organizuoti mano gedulo ceremoniją su grigališkosiomis mišiomis ir mano laidotuves D., Ispanijoje.

A., 2001 m. gegužės 31 d.

Tai yra mano testamentas.

P. T.

Šį testamentą ranka surašė ir pasirašė testatorius.

Pirmoji bylos šalis, remdamasi 2020 m. liepos 23 d. testamentu, laiko save vienintele įpėdine. Antroji–ketvirtoji bylos šalys šį testamentą laiko negaliojančiu. Jos teigia, kad testatorius surašant testamentą nebebuvo veiksnus sudaryti testamentą ir parašas yra ne jo.

Vis dėlto testatorius dar buvo veiksnus sudaryti testamentą. Antroji–ketvirtoji bylos šalys tik tvirtino, kad testatorius kartais būdavo sutrikęs. To nepakanka, kad būtų preziumuojamas testamentinis neveiknumas arba kad šį prieštaravimą būtų galima nagrinėti atliekant tolesnį tyrimą. Tam turėtų būti konkrečiai nurodyta, kas galėjo nulemti tokius trūkumus, kurie testatoriaus valią paveikė taip, kad jis nebesuprato testamento reikšmės ir pasekmių <...>.

Be to, parašas yra testatoriaus. Teismui buvo pateikti keli testatoriaus parašai. Vienintelis parašas, kuris yra kitoks, yra iš 1956 m. Visi vėlesni parašai atitinka parašą testamente.

II. Taikytinos nacionalinės teisės nuostatos ir reikšminga jurisprudencija

BGB (*Bürgerliches Gesetzbuch*, Civilinis kodeksas) 2267 straipsnis:

Bendrajam testamentui pagal 2247 straipsnį sudaryti pakanka, kad vienas iš sutuoktinių parengtų tame straipsnyje nustatytos formos testamentą, o kitas sutuoktinis taip pat šį bendrą pareiškimą ranka pasirašytų. Kitas pasirašantis sutuoktinis turi nurodyti, koku laiku (diena, mėnuo ir metai) ir kokioje vietoje jis pasirašo.

FamFG (*Gesetz über das Verfahren in Familiensachen und in den Angelegenheiten der freiwilligen Gerichtsbarkeit*, Įstatymas dėl teismo proceso šeimos bylose ir ypatingosios teisenos klausimų) 26 straipsnis:

Teismas turi *ex officio* atlikti sprendimui reikšmingiems faktams konstatuoti reikalingą tyrimą.

FamFG 352e straipsnis:

1. Paveldėjimo pažymėjimas išduodamas tik tuomet, kai paveldėjimo bylą teismas nusprendžia, kad prašymui pagrįsti reikalingi faktai yra konstatuoti.

Sprendimas priimamas nutartimi. Nutartis įsigalioja ją priėmus. Pranešti apie nutarties priėmimą nereikia.

2. Jei nutartis prieštarauja vienos iš suinteresuotųjų šalių pareikštai valiai, apie nutarties priėmimą turi būti pranešama suinteresuotosioms šalims. Teismas tokiu atveju turi nurodyti, kad nutartis nedelsiant neišgalioja, ir neišduoti paveldėjimo pažymėjimo, kol ji įsigalios.

3. Jei paveldėjimo pažymėjimas jau išduotas, skundas dėl nutarties priimtinas tik tiek, kiek jame prašoma atšaukti paveldėjimo pažymėjimą.

Internationales Erbrechtsverfahrensgesetz (Tarptautinio paveldėjimo teisės proceso įstatymas) 35 straipsnis:

1. Jei iš Reglamento (ES) Nr. 650/2012 ir šio skirsnio nuostatų nepaaaiškėja kitaip, taikomas *Gesetz über das Verfahren in Familiensachen und in den Angelegenheiten der freiwilligen Gerichtsbarkeit* (Įstatymas dėl teismo proceso šeimos bylose ir ypatingosios teisenos klausimų).

Internationales Erbrechtsverfahrensgesetz 39 straipsnis:

1. Jei tenkinamos Europos paveldėjimo pažymėjimo išdavimo sąlygos, teismas sprendimą priima išduodamas Europos paveldėjimo pažymėjimo originalą. Jei tenkinamos patvirtintos kopijos išdavimo arba patvirtintos kopijos galiojimo termino pratęsimo sąlygos, teismas sprendimą priima išduodamas patvirtintą kopiją arba pratęsdamas patvirtintos kopijos galiojimo terminą. Kitais atvejais teismas sprendimą priima nutartimi.

2. Europos paveldėjimo pažymėjimui ir patvirtintai kopijai išduoti turi būti naudojama forma pagal Reglamento (ES) Nr. 650/2012 67 straipsnio 1 dalies antrą sakinį, siejamą su 81 straipsnio 2 dalimi.

Vokietijos jurisprudencija dėl Reglamento Nr. 650/2012 67 straipsnio 1 dalies antros pastraipos a punkto:

2020 m. gruodžio 15 d. *OLG Stuttgart* (Štutgarto aukštesnysis apygardos teismas) nutartis byloje Nr. 8 W 342/20, <...>
ECLI:DE:OLGSTUT:2020:1215.8W342.20.00

Ankstesnis procesas: 2020 m. rugpjūčio 10 d. *AG Stuttgart* (Štutgarto apylinkės teismas) nutartis byloje Nr. 30 VI 665/19, <...>
ECLI:DE:AGSTUTT:2020:0810.30VI665.19.00

III. Prašymo priimti prejudicinį sprendimą motyvai

1. a prejudicinis klausimas

Bylos baigtis priklauso nuo Reglamento Nr. 650/2012 67 straipsnio 1 dalies antros pastraipos a punkto aiškinimo. Antroji–ketvirtoji bylos šalys pareiškė prieštaravimų dėl pirmosios bylos šalies prašymo. Šie prieštaravimai buvo išnagrinėti ir dabar byla yra tokioje stadijoje, kad teismas priėjo prie išvados, jog pirmoji bylos šalis yra vienintelė testatoriaus įpėdinė. Taigi Reglamento Nr. 650/2012 67 straipsnio 1 dalies pirmoje pastraipoje nustatytos Europos paveldėjimo pažymėjimo išdavimo sąlygos tenkinamos. Vis dėlto šis pažymėjimas negalėtų būti išduotas, jei Reglamento Nr. 650/2012 67 straipsnio 1 dalies antros pastraipos a punktas turėtų būti aiškinamas taip, kad jame turimi omenyje ir prieštaravimai, pareikšti paveldėjimo pažymėjimo išdavimo procese.

Taikant tokį aiškinimą, Europos paveldėjimo pažymėjimas negalėtų būti išduotas, nes prieštaravimų šiame procese buvo pareikšta.

2. b prejudicinis klausimas

Pirmosios bylos šalies atstovas procese pranešė, kad jei bylos nagrinėjimas bus sustabdytas, jis pateiks prašymą išduoti paveldėjimo pažymėjimą. Tokiu atveju prieštaravimai turės būti nagrinėjami pagal nacionalinę teisę. Kai prieštaravimai paveldėjimo pažymėjimo išdavimo procese bus išnagrinėti, kils klausimas, ar tuomet apskritai dar yra prieštaravimų pagal Reglamento Nr. 650/2012 67 straipsnio 1 dalies antros pastraipos a punktą, ar jie jau išspręsti ir turi būti išduotas Europos paveldėjimo pažymėjimas.

3. c prejudicinis klausimas

Antrosios–ketvirtosios bylos šalių prieštaravimai buvo nepagrįsti, todėl, teismo manymu, byla yra tokioje stadijoje, kai galima priimti galutinį sprendimą nerenkant oficialių įrodymų. Taigi, ar Europos paveldėjimo pažymėjimas bus išduotas, priklauso nuo to, ar Reglamento Nr. 650/2012 67 straipsnio 1 dalies antros pastraipos a punktas apima ir tokius prieštaravimus.

4. d prejudicinis klausimas

Jei teismas *a priori* turi nagrinėti prieštaravimus, kyla klausimas, kur jis tai turi nurodyti. Europos paveldėjimo pažymėjimui išduoti turi būti naudojama forma pagal Reglamento Nr. 650/2012 67 straipsnio 1 dalies antrą sakinį, siejamą su 81 straipsnio 2 dalimi. Šioje formoje nustatyta išlyga:

Institucija patvirtina, kad imtasi visų reikiamų priemonių informuoti paveldėtojus apie prašymą išduoti pažymėjimą ir kad pažymėjimo išdavimo dieną nė vienas iš jame patvirtinamų elementų nebuvo paveldėtojų ginčijamas.

Kyla klausimas, kur reikia nurodyti, kad prieštaravimų buvo pareikšta, bet jie atmesti. Šis klausimas kyla dėl to, kad proceso teisėje nenumatyta išduodant Europos paveldėjimo pažymėjimą priimti nutartį.

IV. Priežastys, dėl kurių prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas turi abejonių dėl Reglamento Nr. 650/2012 67 straipsnio 1 dalies antros pastraipos a punkto aiškinimo

Dėl Reglamento Nr. 650/2012 67 straipsnio 1 dalies antros pastraipos a punkto aiškinimo Vokietijoje nesutariama. Viena vertus, laikomasi nuomonės, kad Paveldėjimo teisės reglamente numatytas konsensu grindžiamas procesas. Todėl Reglamento Nr. 650/2012 67 straipsnio 1 dalies antros pastraipos a punkte turimi omenyje prieštaravimai, pareikšti pačiame paveldėjimo pažymėjimo išdavimo procese <...> [teisinė literatūra]. Pagrindiniai motyvai – pagal Paveldėjimo teisės reglamente nustatytą proceso teisę neleidžiamas rungimosi procesas. Tai yra šalių sutikimu vykdomas procesas ir jame negali būti priimamas sprendimas, kurį būtų galima užginčyti.

Pagal kitą nuomonę teismas pats gali nagrinėti prieštaravimus <...>. Turimi omenyje tik prieštaravimai, pareikšti kitame procese. Tai atitinka ir Reglamento Nr. 650/2012 67 straipsnio 1 dalies antros pastraipos b punktą. Reglamento Nr. 650/2012 66 straipsnio 1 dalies antrame sakinyje taip pat numatytas *ex officio* principas, jei jis numatytas ir pagal nacionalinę teisę, kaip antai Vokietijoje pagal *FamFG* 26 straipsnį.

2020 m. gruodžio 15 d. nutartyje byloje Nr. 8 W 342/20, <...> ECLI:DE:OLGSTUT:2020:1215.8W342.20.00, *OLG Stuttgart* nutarė, kad turi būti vykdomas rungimosi procesas. Jis leido paduoti apeliacinį skundą dėl to, kad šis klausimas yra principinės reikšmės ir sprendimo dėl jo aukščiausieji teismai dar nėra priėmę. Teisinėje literatūroje šis sprendimas buvo kritikuojamas dėl to, kad *OLG Stuttgart* šio aiškinimo klausimo nepateikė Teisingumo Teismui <...>. Apeliacinis skundas nebuvo paduotas, todėl byla nepasiekė BGH (*Bundesgerichtshof*, Aukščiausiasis Federalinis Teismas), kuris būtų privalėjęs pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pagal SESV 267 straipsnio trečią pastraipą.

Pirmosios bylos šalies atstovas procese tvirtino, kad jei į a prejudicinį klausimą būtų atsakyta teigiamai, galėtų susiklostyti situacija, kad tikrajam įpėdiniui apskritai nebūtų galima išduoti Europos paveldėjimo pažymėjimo. Teisinėje literatūroje, priešingai, svarstoma, kad bent jau apeliacinis teismas gali nagrinėti prieštaravimus, taigi išduodančioji institucija ir apeliacinis teismas (Reglamento Nr. 650/2012 72 straipsnis) turi atsižvelgti į skirtingus nagrinėjimo kriterijus. <...> Taip pat svarstoma, kad Europos paveldėjimo pažymėjimas turi būti išduotas, kai prieštaravimai jau buvo išnagrinėti kitame procese <...>. Tai galėtų būti paveldėjimo pažymėjimo išdavimo procesas pagal Vokietijos teisę (apie tai yra b prejudicinis klausimas), nes Vokietijos paveldėjimo pažymėjimo išdavimo procese prieštaravimai turi būti nagrinėjami ir tyrimas atliekamas *ex officio*.

Teisinėje literatūroje siūloma, siekiant išvengti nepriimtinių pasekmių, neatsižvelgti į piktnaudžiaujamojo pobūdžio prieštaravimus <...>. Tam skirtas

c prejudicinis klausimas. Šioje byloje prieštaravimai nėra piktnaudžiaujamojo pobūdžio, tačiau jie tokie nepagrįsti, kad dėl jų nereikia rinkti oficialių įrodymų.

Informacija apie teisių gynimo priemones

<...>

DARBINIS VERTINMAS